

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 8. Providentia Dei specialis de sanctis. Ex Veteri. Ex Novo, & Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Bengalenses, dici nequit, quantopere tigres reformident. Ceterum providentia Dei creavit bestiolam, catelli magnitudinem non superantem; quæ conspectam semel tigridem mox aggreditur, & latratu suo in fugam convertit: ut hominibus aequè, ac aliis animantibus, tempus sit, abdendi se in latebram. Ex epistola Nicolai Pimenta de statu rei Christianæ in India Orientali.

§. VII.

Providentia Dei de alimentis.

Ex Veteri.

PRimum hominem in horto collocavit. Gen. 2. 15. Jacobo in fame per Joseph alimenta providit. Gen. 45. 11. In eremo panem de celo. Ex. 16. 14. potum de terra dedit.

Invenit in ipso anno (sterilitatis) centuplum. Gen. 26. 12. Unde patet, hanc messem, non per fertionem, non per agrorum fertilitatem; sed per miraculum, Dei beneficiò, obtigisse Isaac: ut ex uno modio à se seminato metere centum modios. Cornelius hic.

Gomor per singula capita. Ex. 16. 16. Hoc primum, illudque ingens, miraculum in manna; quòd scilicet & tanta copia quotidie deplueret; quæ tribus hominùm millionibus alendis sufficeret: & quod singuli domum venientes, cum manna à se collectum metirentur, sive plus, sive minus, collegissent; omnes tamen unum, idemque, gomor reperirent: Angelò scilicet invisibiliter addente; si minus, quàm gomor; demente, si amplius, collegissent. Hinc sequitur; omnes tunc quotidie ex manna comedisse unum gomor, parvulos, robustos, viros, fœminas, senes. Deus enim cuique in stomacho, & corpore, ita concoquebat, & dispertiebat suum manna; ut aequaliter omnes satiare: ut in debili stomacho esset facilis digestio, in stomacho robustiore validis. Cornelius hic. Dignum inquisitione est: cur Domine non dedisti eis panem ad mensam; aut quem ad hebdomadem saltè servare possent; sed ad singulos dies? Vult Dominus nos semper ab ejus providentia pendere: quoniam novit; non adituos nos eum, nisi indigeremus. Quæ in re melior est pauperum, quàm divitum, conditio: sunt enim singulis diebus pauperum oculi ad Dominum, ut eorum miseretur, & necessaria; saltè ad illum, tribuat diem: ut etiam nullus transeat dies, quò Dei circa se non sentiant beneficia. Oleaster hic.

Pones super mensam panes propositionis.

Ex. 25. 30. Voluit semper coram se panem habere; ut continuæ nostræ indigentiae memor esset. Oleaster hic. Causa, quare ponebantur isti panes, exprimitur Levit. 24. scilicet in memoriam filiorum Israel, ut Deus recordaretur eorum. Abul. q. 28. hic.

Ex Novo. Patribus, & aliis.

Facite homines discumbere. Joan. 6. 10. Discamus ex hoc miraculo, nè pusillanimes simus in angustiis, & paupertate; neque timidi simus in hospitalitate, & communiione: sed credamus, quòd, etiamsi unum tantum panem habeamus, illum multiplicaturus sit; qui ex

Polyant. Sacra. Tom. II.

quinque panibus tantum superesse fecit. Theophylactus, hic.

Nemo debet de vita ista desperare; nemo timeat; nemo debet dicere: si tenuero, unde habeo vivere? si infirmus factus fuero, unde vivo? Christum habes; & times? si volatilia caeli pascit, dubitas, quòd possit te pascere? diabolus pascit suos homines; & Christus non pascet suos servos? S. Hieron. in Ps. 107.

Bonus, & pius Dominus qui promissit aeterna, non negabit temporaria. Thom. Kemp. conc. 18.

In promissis veritatis nemo dubitet: fit homo, qui esse debet, & mox addentur ei omnia, propter quem facta sunt omnia. S. Hieron. in c. 6. Matth.

§. VIII.

Providentia Dei specialis de Sanctis.

Ex Veteri.

Donec ingrediaris illic. Gen. 19. 22. Urget hæc Dei verba, non potero facere quidquam. Præd. in c. 9. Ezech. 6. ò divinae bonitatis pelagus! nonne satis erat, fidem astrinxisse suam, Dei Angelum erepturum Loth de Sodomæ incendio? quorsum tanta cunctatio? Videlicet acceperat Angelus à Domino mandatum, non modò salvandi Loth, sed etiam ipsum sospitem, tutum, & securum, conservandi. Non potero, inquit, facere quidquam. At peccata Sodomorum multa sunt nimis: non potero &c. At impleta sunt scelera eorum: non potero &c. At clamant in caelum: non potero &c. Quorsum tam insolita providentia? quò nepotem Abrahamæ nec tangat, nec olfaciat, nec percellat, percutientium calamitas. Apud Cornelium hic.

Reversaque sunt aquae, & operuerunt currus, & equites cuncti exercitus &c. Ex. 14. 28. S. Basilius hom. 9. querit cur Deus, cum decussisset aquas maris, & iter præbuisset Hebraeis, reducens aquas oppreserit Pharaonem cum Aegyptiis? respondet: seipsum præcipitem dedit; dum cordis arrogantia fretus, iter iustorum ausus est ingredi.

Erit anima Domini mei custodita quasi in fasciculo &c. 1. Reg. 25. 29. Pulcherrimâ comparatione itarum iustorum à reprobis sorte discernit: hos lapidi fundæ assimilat, illos fasciculo. Fasciculus enim constringitur, ut integer maneat, & conservetur; lapis in funda expeditus ponitur, ut abiciatur. Sic enim in hoc sæculo electi pressuris tribulationum coangustantur; ut, his admoniti, arctius se ad invicem mutuâ charitate connectant, & coadunati ad invicem manu sui Redemptoris in perpetuum conserventur. At verò reprobi, quantò licentius in hac vita voluptatibus propriis, veluti liberi, dimittuntur; tantò longius in futuro à divinae visionis gloria projiciuntur; ut de eis meritò dicatur: ipsi de manu tua expulsi sunt. Mirè autem omnipotentem providentiam describit superni Protectoris; cum dicit, animam viri sancti quasi fasciculò apud eum custoditum. Sicut enim facillimum est cuilibet fasciculum herbae, vel fœni, suâ manu retentum conservare; ita virtus Domini omnes per orbem electos, nè qui ex

Uuu 2

eis

eis pereant, sine labore tuetur. V. Beda l. 30. quest. in lib. Reg. q. 6. hic.

Sub umbra alarum tuarum protege me. Psal. 16. 8. Alas habere dicitur Deus pro eo, quod, more avis, electos suos, tanquam pullos, sub se jungit, fovet; & ab insidiis diaboli, & malorum hominum protegit. S. Anselmus lib. de vestim. & alis DEO attributis. Ala.

Dominus regit me. Pf. 22. 1. Ut dux viatorum, ne deviet; ut lux in tenebris ambulantiem, ne exorbitet; ut pastor gregem, ne a lupis pereat. Dominus regit me ut navem, ut regnum, ut exercitum: ut cœcum, ut equum frœnô, & stimulô, Regit me ut scholas. *Qui sedes super cherubim;* id est, plenitudinem scientiæ. Hugo Card. hic.

Timeat Dominum omnes Sancti ejus quoniam non est inopia timentibus eum. Psal. 33. 10. Pascebat te Dominus contemnantem se; & deseret te timentem se? S. August. hic.

Iustorum anima in manu Dei sunt. Sap. 3. 1. id est, in peculiari Dei curâ, providentiâ, tutelâ, directione. Moraliter portatur iustus manu Dei. 1. sicut puer manu matris, vel nutricis, juxta illud Ol. 11. 3. *& ego, quasi nutritus Ephraim, portabam eos in brachiis meis.* 2. sicut charta est in manu scriptoris; ut in ea scribat, & pingat, quidquid velit, juxta illud Il. 49. 16. *Ecce in manibus meis descripsi te* Sic Christus crucifixus in manibus suis inscripsit dilectos suos, non calamis; sed clavis; non atramentô, sed sanguine: ut amorem suum eximum in nos testaretur. 3. sicut annulus est in manu regis: æquè enim pretiosa est anima iusti in manu, & oculis Dei. Vide Jerem. 22. 24. Eccl. 49. 13. Aggæi 2. 24. 4. sicut æger debilis est in manu confortantis, juxta illud Ezech. 3. 14. *manus Domini erat mecum confortans me.* 5. sicut materia, vel instrumentum, est in manu artificis: ut eas tusionibus, pressuris, patientiâ, omnique virtute, & gratiâ, expoliat. Cornelius hic.

Serve Dei, tolle prandium, Dan. 14. 36. Talem enim discophorum inopia meruerat hebdomadis. S. Hieron. l. 2. contra Jovin.

Ex Novo, & Patribus.

Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Luc. 12. 7. Non quicumque capilli numerantur, sed hærentes capiti. Obediens, suoque adherens capiti, Dei in se curam provocat. Oliva l. 13. Strom. hic.

Nolite querere, quid manducetis. Luc. 12. 29. *Pater vester.* Cajet. & hæc sola ratio sufficit ad confidendum, Nicetas in or. 44. Nazianz. ait: paratâ rerum copiâ creatum ultimô Adamum esse; ut Mundum ingressus inopiâ minimè laboraret.

Servum Christi non custodia temporalis, sed Domini providentiâ, sepire consuevit. S. Ambros. orat. in Auxentium de Basilicis tradendis.

§. IX.

Providentia Dei de uno, ut de omnibus, quasi de te solo.

Vidit Dominum innixum scale. Gen. 28. 12. 13. Nota, Deum suos, præsertim virtute præstantes tantâ curâ per se, & Angelos, curare; ac si iis torus incumberet, nec quicquam aliud curaret in toto Mundo. Juxta illud Cant. 2. 16. *dilectus meus mihi, & ego illi.* Cornelius hic.

Ego sum Deus Abraham &c. Exod. 3. 6. Quæres, cur hic ter, putâ ad singulos, repetatur nomen Dei. R. ut ostendat Deus; quantum singulorum habeat curam: quod unum curet, sicut omnes; & quod singulorum sit totus. Cornelius hic.

Sic intendunt divina judicia super unam animam, sicut super unam urbem; sic super unam urbem, sicut super unam gentem, sic super unam gentem, sicut super universam humani generis multitudinem: quia & sic intendit Dominus singulis, ac si vacet à cunctis; & sic simul intendit omnibus, ac si vacet à singulis. S. Gregor. mor. l. 25. 13.

Sic gressus meos, semitasque, consideras; & die, noctuque, super custodiam meam vigilas, omnes semitas meas diligenter norans, speculator perpetuus; velut si totius creaturæ tuæ, cœli, & terræ, oblitus, tantum me solum consideres, & nihil sit tibi curæ de aliis. S. August. solil. c. 14.

O tu bone omnipotens! qui sic curas unumquemque nostrum, tanquam solum cures; & sic omnes, tanquam singulos. Id. lib. 3. Conf. c. 11.

Itâ tibi intendit Deus, itâ tui curam jugiter habet; quasi tu solus in toto terrarum orbe viveres. Blossius parad. an. c. 2.

§. X.

Providentia Dei è malis physicis, & moralibus, elicit bona.

Ex Veteri.

Ecce somniator venit: venite occidamus eum. Gen. 37. 19. Tolle malitiam fratrum ejus, tolle invidiam, tolle illud omne parricidale commentum, quô sævierunt in fratrem, usquequò venderent eum. Si hoc auferas, vide quantum simul peremeris dispensationem Dei: simul enim abscondes cuncta illa, quæ apud Ægyptum per Joseph pro salute omnium getta sunt. Orig. hom. 14. in Num. 23. Quia mutari Dei consilium non valet: quem ideoveniderunt, ne adorarent; adorârunt quia vendiderunt. S. Gregorius hom. 21. in Ezech. Quidquid in contrarium moliaris, resistente licet Universi creaturâ, pugnantibus tenebrarum potestatibus: per eas ipsas contrarietates iustus vadit, secundum quod scriptum est de eo. Bæza t. 1. l. 3. c. 6. §. 6. Per ipsos insidiatores ei contexebatur diadema, & comparabatur purpura; & ab infamiâ occasione, honoris, & regni, ei causa processit. S. Chrysostr. in Pl. 138. de Joseph. Penfe-